

UNIVERSITATEA „OVIDIUS” CONSTANȚA
SCOALA DOCTORALA DE TEOLOGIE
DOMENIUL DE DOCTORAT-TEOLOGIE

PREOȚIA SACRAMENTALĂ ȘI PREOȚIA OBȘTESCĂ ÎN LUMINA SFINTEI SCRIPTURI

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

CONDUCATOR DE DOCTORAT:

Î.P.S. Prof. Univ. Dr. TEODOSIE PETRESCU

Pr. Prof. Drd. Vasile Costin

CONSTANȚA, 2016

Cuprins

Introducere	5
1. Argument și obiectivele cercetării.....	5
2. Relevanța cercetării în contextul cercetărilor actuale.....	6
3. Scurtă prezentare a cuprinsului lucrării.....	8
I. Mântuitorul Hristos, Arhiereul desăvârșit și veșnic-izvorul preoției.....	10
I.1. Legătura dintre preoție și jertfă.....	10
I.2. Preoția comună (generală) la celelalte religii plecând de la ideea de jertfă..	14
I.3. Preoția Vechiului Testament ca prefigurare a celei din Noul Testament....	20
I.3.1 Preînchipuiri ale Preoției lui Hristos Domnul în Vechiul Testament.	20
I.3.2 Cele trei slujiri arhieresti ale lui Hristos preînchipuite în Vechiul Testament: demnitatea de profet, slujirea de Arhiereu și demnitatea de împărat..	33
I.4. Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, Arhiereu în veac.....	36
II. Preoția neotestamentară.....	49
II.1. Alegerea Apostolilor.....	49
II.2. Instituirea preoției sacramentale de către Iisus Hristos îndată după Înviere.	53
II.3. Ierarhia bisericească cu cele trei trepte de succesiune apostolică: episcop, preot, diacon.....	57
II.3.1 Sfinții Apostoli, stâlpii Bisericii.....	57
II.3.2. Denumirile slujitorilor bisericești.....	62
II.3.3. Diaconii.....	67
II.3.3.1. Terminologie.....	67
II.3.3.2. Întemeierea diaconiei.....	70
II.3.3.3. Necesitatea înființării treptei ierarhice de diacon.....	71
II.3.3.4. Alegerea și hirotonia primilor diaconi.....	73
II.3.3.5. Condițiile de hirotonire a diaconilor.....	79
II.3.3.6. Îndatoririle diaconilor.....	85
II.3.3.7. Evoluția treptei diaconatului în Biserică.....	89
II.3.3.8. Problema diaconițelor.....	94
II.3.4. Preoții.....	99
II.3.4.1. Terminologie.....	99

II.3.4.2. Alegerea preotului.....	108
II.3.4.3. Hirotonia preotului.....	110
II.3.5. Episcopii.....	115
II.3.5.1. Terminologie.....	115
II.3.5.2. Primii episcopi.....	117
II.3.5.3. Alegerea episcopilor.....	121
II.3.5.4. Calitățile episcopilor.....	123
II.3.5.5. Îndatoririle episcopului.....	125
II.3.6. Concluzii.....	130
II.4. Vrednicia de preot și implicațiile ei.....	135
II.4.1. Demnitatea slujirii preoțești potrivit Sfintei Scripturi.....	135
II.4.2. Sublimitatea preoției potrivit Sfinților Părinți.....	144
II.4.2.1. Chipul preotului patristic.....	144
II.4.2.2. Personalitatea preotului ca păstor și ca om.....	151
II.4.3. Preotul, misionar și apostol al lui Hristos în societatea contemporană.....	161
III. Preoția universală în Vechiul Testament.....	167
III.1. Preoția levitică.....	167
III.2. Poporul evreu- popor ales.....	173
IV. Preoția obștească în Noul Testament.....	175
IV.1. Temeiuri doctrinare ale preoției obștești.....	175
IV.2. Temeiuri dogmatice ale preoției obștești.....	183
IV.3. Lucrarea preoției obștești.....	186
V. Lucrarea Preoției în structura sacramentală a Bisericii.....	189
V.1. Unitatea Bisericii-extensie a unității treimice.....	189
V.2. Biserica-trupul lui Hristos în umanitate.....	194
V.3. Încorporarea în Hristos.....	196
V.4. Sfânta Biserică-comunitate sobornicească sacramentală cu iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu(I Cor. IV, 1).....	202
V.5. Membrii Bisericii.....	207
V.6. Biserica, trup al lui Hristos, și viziunea ei asupra unor probleme ale societății contemporane din perspectiva preoției sacramentale și a preoției obștești: fenomenul secularizării și criza ecologică.....	213

V.6.1 Secularizarea societății contemporane și atitudinea Sfintei Biserici față de acest fenomen.....	213
V.6.2 Eco-teologia –soluția bisericii la problemele de mediu cu care se confruntă omenirea.....	220
VI. Precizări referitoare la concepția catolică și protestantă despre preoția sacramentală și despre preoția obștească.....	227
Concluzii.....	238
Bibliografie.....	243
Curriculum Vitae.....	255
Declarație.....	258

Introducere

1. Argument și obiectivele cercetării

Preoția ca taină face parte din planul lui Dumnezeu pentru mântuirea lumii, de aceea este în strânsă legătură cu Revelația dumnezeiască și intră în orânduirile poruncite de Dumnezeu.

Despre preoția obștească (universală) și cea sacramentală, concepțiile creștinilor au fost de-a lungul timpului diferite, motiv pentru care considerăm necesară prezentarea în cadrul acestei lucrări a unor lămuriri și evidențierea veridicității învățaturii noastre de credință referitoare la cele două preoții precum și legăturii dintre ele.

Încă din timpul studiilor universitare, când vrednicul de pomenire Pr. Prof. Conf. Dr. Dumitru Radu ne cerea nouă studenților să fixăm principalele adevăruri de credință ortodoxă care ne vor folosi în activitatea noastră pastorală și în viață combătute de eterodocși, m-am gândit că ar fi extrem de util să dezvolt această idee căutând argumentări biblice și dogmatice pentru aceste adevăruri de credință.

Deasemenea, P.C. Pr. Prof. Dr. Emilian Cornițescu, ne explica la începutul fiecărei ore de curs despre prefigurările din Vechiul Testament, referitoare la adevărurile de credință din Noul Testament și deasemenea explica termenii respectivi, traducerea lor, simbolismul lor, etimologia fiecărui termen și traducerea lui în limba română din limba ebraică, de aceea am găsit de cuvința să redăm și simbolismul Preoției din Vechiul Testament care se oglindește în Noul Testament

În istoria religiilor din toate timpurile și de pe întreaga suprafață a pământului, preoția a jucat un rol esențial și decisiv.

De aceea am pornit la alcătuirea acestui proiect de teză de doctorat, cu Înalta Binecuvântare a Î.P.S. Prof. Univ. Dr. Teodosie Petrescu, încercând să aduc un modest aport la argumentarea biblico-dogmatică a Sfintei Taine a Preoției.

Consider că această lucrare poate constitui un reper al preoților în activitatea misionar-pastorală, și pentru a prezenta imaginea Sfintei Biserici ca trup al lui Hristos împotriva prozelitismul eterodocșilor care afectează mai mult sau mai puțin viața credincioșilor.

Cu toate că Sfânta Taină a Preoției a mai fost abordată în teologia noastră de mai mulți teologi am considerat că prezentarea ei din perspectiva biblico-dogmatică cu toate aspectele ei hristologice, eclesiologice și soteriologice ar fi utilă. Noutatea ei ar fi tocmai prezentarea tuturor acestor aspecte împreună.

În alcătuirea lucrării am căutat să folosesc pe lângă Sfânta Scriptură și bibliografie vizând pe Sfinții Părinți precum și, pentru actualitatea lucrării, scrieri mai noi, atât dintre teologii români cât și dintre cei străini, inclusiv teologi eterodocși, mai ales în capitolul al-VI-lea, unde este prezentată o privire interconfesională asupra Sfintei Taine a Preoției și am redat exact părerile acestor teologi referitoare la aceasta.

Am considerat importantă prezentarea de texte din Sfânta Scriptură care se referă la Sfânta Taină a Preoției arătând prin aceasta că ea este așezată pe tradiția neotestamentară a Bisericii.

2. Relevanța temei:

Mântuirea oamenilor credincioși se realizează numai prin încorporarea și creșterea lor în Hristos, ca mădulare ale Trupului Sau, Biserica. Mântuitorul Hristos, care ne-a mântuit recapitulativ pe toți în Sine, adunându-ne, după aceea, comunică treptat desăvârșirea Sa, trecându-ne prin stările prin care a trecut El umanitatea Sa, trecere care se realizează plenar numai în Biserica. Taina Fiului lui Dumnezeu cu actele ei mântuitoare se prelungește în umanitate prin Biserică și Tainele ei.

Sfânta Biserica, în calitatea ei de comunitate și comuniune a oamenilor cu Dumnezeu prin Hristos în Duhul Sfânt, este o comunitate sobornicească sacramentală cu iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu, "Așa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu" (I Corinteni IV,1), așezați de Hristos Însuși prin Duhul Sfânt." Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate, cărora le veti ține, vor fi ținute" (Ioan XX, 22-23), în ea și pentru ea „Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toata turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său" (Faptele Ap. XX,28).

Tot ce se săvârșește în Biserică cu puterea Duhului Sfânt, dăruit Ei de Hristos, este săvârșit de întreaga Biserică, atât pentru ea însăși, cât și pentru

fiecare mădular în parte al ei. Dar nu există Biserică fără episcop, căci acesta aparține Bisericii, iar Biserica cuprinde și pe episcop, preot și diacon. Așa-zisul ministeriu sau sacerdoțiu comun al credincioșilor ca mădulare ale Bisericii, implică cu necesitate ministeriul sacramental distinct al episcopului care ține de ființa Bisericii, fără să-și aibă obârșia în cel al credincioșilor, ci izvorând direct din preoția sau arhieria lui Hristos, Capul Bisericii.

Membrii ierarhiei bisericești sacramentale fac parte din comunitatea generală a Bisericii, împreună cu toți membrii bisericii, între ierarhia sacramentală și comuniunea generală a mădurelor Trupului lui Hristos, Biserica, este o relație și o comuniune ontologică în care pulsează și lucrează același Duh Sfânt sau Hristos în Duhul Sfânt, prin Tainele Bisericii.

Prin instituirea ei divină și prin lucrare, Preoția sacramentală ține de ființa Bisericii și o exprimă. Căci unde nu este Preoție sacramentală nu este nici „ecclesia” deoarece Biserica este o comunitate sacramentală cu iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu, așezați de Hristos Însuși prin Duhul Său.

Fără un subiect uman care să-L reprezinte pe Hristos ca persoană în chip văzut, prin puterea Duhului Sfânt dată lui în Taina Hirotoniei în Biserică și pe care El Însuși o invocă în fiecare slujbă să coboare și de sus asupra Bisericii întregi și asupra lui personal, Hristos nu ne-ar putea împărtăși ca persoana, în Duhul Lui, darurile Sale, sau nu s-ar putea dăruia pe Sine Însuși în celelalte taine, ca prin mijloace văzute.

De aceea Hirotonia este prin excelență Taina Bisericii în calitatea ei de comuniune, care îl face pe Hristos trăit de credincioși, prin preoți ca Subiect deosebit. Hirotonia este condiția celorlalte Taine, deși ea nu-și poate îndeplini menirea fără celelalte. La început a fost trimis Hristos ca Arhieru, care a devenit nevăzut și care a lăsat pe Apostoli și urmașii lor ca arhierii văzuți, organe ale Lui.

Fără Preoția specială a Bisericii nu ne putem explica fructificarea jertfei lui Hristos în preoția generală a credincioșilor care se fac părtași la roadele acestei Jertfe prin preoți ca „iconomi ai tainelor lui Dumnezeu” (I Corinteni IV,1).

Credincioșii participă în calitate de creștini, ca mădulare ale trupului lui Hristos (Romani XII, 4-6) la viața harică a Bisericii împărtășindu-se din Tainele Bisericii, participă la săvârșirea jertfei lui Hristos în Euharistie, dar nu singuri ci având în față pe episcop sau pe preotul liturghisitor. Și la fel preotul, nu slujește

singur ci împreună cu credincioșii. Taina Preoției este prin excelență Taina comunității și a slujirii credincioșilor.

3. SCURTĂ PREZENTARE A CAPITOLELOR

Lucrarea cuprinde 6 capitole:

Primul capitol: Mântuitorul Hristos, Arhiereu desăvârșit și veșnic-izvorul preoției cu subcapitolele I.1 Legătura dintre preoție și jertfă, I.2 Preoția comună la celelalte religii plecând de la ideea de jertfă, I.3 Preoția Vechiului Testament ca prefigurare a celei din Noul Testament, cu subcapitolele I.3.1 Preînchipuiri ale Preoției lui Hristos Domnul în Vechiul Testament și I.3.2 Cele trei slujiri arhierești ale lui Hristos preînchipuite în Vechiul Testament: demnitatea de profet, slujirea de Arhiereu și demnitatea împărat I.4. Iisus Hristos , Mântuitorul nostru, Arhiereu în veac, unde am arătat că preoția Bisericii este organul sfințit care, prin puterea Sfântului Duh, actualizează efectele preoției lui Hristos.

În religiile păgâne nu lipsesc jertfele, nici preoția, dar în jertfa păgână predomină elementul magic și al constrângerii divinității prin rit și vărsare de sânge, pe când în creștinism Însuși Fiul lui Dumnezeu aduce Tatălui supremul omagiu pentru ispășirea păcatelor întregii omeniri.,

Preoția a fost totdeauna legată de jertfă iar această Preoție a Mântuitorului a fost prefigurată în Vechiul Testament până în cele mai mici detalii așa cum se poate observa în subcapitolul despre Preoția în Vechiul Testament-prefigurare a celor din Noul Testament. Preoția bisericească, preoția Noului Testament se ascunde ca o preînchipuire în preoția Vechiului Testament care a fost o preoție voită, poruncită și apărută de Dumnezeu.

De aceea prin tot ceea ce jertfa Arhiereului Hristos a adus pentru mântuirea lumii, se poate susține că numai în creștinism își găsește ideea de sacrificiu adevărată și deplină ei înțelegere. Jertfa și preoția, atât în preînchipuirea lor în religiile păgâne și mai ales în Vechiul Testament, își găsesc împlinirea lor în marea jertfă a Arhiereului Celui veșnic și rămân într-o legătură nedespărțită.

În privința jertfelor din cultul iudaic, ele au avut un sens pedagogic, având un caracter de pregătire, ca o concesie făcută acestui popor. Ele n-au servit decât ca o preînchipuire a jertfei ispășitoare, aceea a Domnului nostru Iisus Hristos.

Atât jertfa, cât și preoția se vor actualiza în continuu în Sfânta Biserică prin lucrarea Duhului Sfânt în preoția specială și în jertfa Sfintei Euharistii, pentru

viabilitatea mădularilor lui Hristos- a preoției împărătești- și prin acestea pentru creșterea trupului Bisericii.

Al doilea capitol: Preoția neotestamentară instituită de Hristos cu subcapitolele II.1 Alegerea Apostolilor, II.2 Instituirea preoției sacramentale îndată după Înviere, II.3 Ierarhia bisericească cu cele trei trepte de succesiune apostolică: episcop, preot și diacon, II.4 Vrednicia de preot și implicațiile ei, unde am arătat anticiparea preoției la Cina cea de Taina, instituirea după Înviere, și lucrarea preoției îndată după Cincizecime când preoția sacramentală se conturează și se precizează până în cele mai mici amănunte prin scoaterea în evidență a celor trei trepte ierarhice: episcop, preot, diacon precum și a îndatoririlor fiecărei trepte

Mântuitorul Hristos instituie Preoția sacramentală pentru Biserică în prima zi a învierii(Ioan XX,21-23) și astfel Sfânta Biserică este „zidită pe temelia Sfinților Apostoli”(Efeseni II,20), ca „stâlp și temelie a adevărului”(I Tim III,15)

Sfânta Scriptură ne arată că Mântuitorul Hristos, dorind ca opera Sa de mântuire adusă întregului neam omenesc să fie cunoscută peste veacuri și roadele ei să fie însușite de fiecare dintre noi, și-a ales doisprezece apostoli, pe care i-a luat din mulțimea celor care-L urmaseră. Slujba dată apostolilor și inaugurată la Cincizecime nu se referă numai la ei, ci și la urmașii lor.

Membrii ierarhiei sacramentale nu-și iau singuri slujirea preoțească și nici nu o primesc de la comunitatea din care provin sau de la cea spre a cărei slujire sunt rânduiți, căci Însuși Mântuitorul a primit slujirea de la Tatăl „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl așa vă trimit și Eu pe voi”, după cum Sfântul Apostol Pavel mărturisește: „Și nimeni nu își ia de la sine slujba acesta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum și Aaron; așa și Hristos nu S-a preamărit pe Sine ca să se facă Arhiereu, ci Cel ce a grăit către El: Tu esti preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec”(Evrei V,4-6).

Apostolii au ca urmași pe episcopi într-o succesiune neîntreruptă. Fiecare episcop e urmașul tuturor Apostolilor, căci fiecare Apostol se află în comunitate cu toți ceilalți Apostoli. De aceea un episcop este hirotonit nu doar de unul ci de mai mulți episcopi.

Ierarhia bisericească sacramentală este astfel, păstrătoarea unității liturgice, canonice și dogmatice a Bisericii.

În Noul Testament preoția sacramentală este bine determinată și precizată până în cele mai mici amănunte prin scoaterea în evidență a celor trei trepte

ierarhice:episcop, preot și diacon,ca încheieturi și legături prin care trupul se leagă de Capul său și prin care se revarsă seva energiilor necreate dumnezeiești, în toate mădularele sale spre creșterea Trupului Bisericii.

Al treilea capitol: Preoția obștescă în Vechiul Testament unde am vorbit despre preoția levitică și poporul evreu ca popor ales al lui Dumnezeu.

Preoția levitică, prin atribuțiunile sale ce constau în majoritate în ajutorarea preoților Vechiului Testament, prefigurează preoția obștescă a credincioșilor de astăzi. Precum leviții au fost consacrați de Dumnezeu în vederea slujirii Lui, cum atestă și ritualul punerii mâinilor de către popor asupra lor, care simbolizează ieșirea din ordinea socială și lăsarea lor lui Dumnezeu, tot astfel și creștinii de astăzi, primind Sfânta Taină a Botezului, a Mirungerii și a Euharistiei, devin aleșii lui Dumnezeu fiind încorporați în trupul eclezial al lui Hristos, devenind membrii ai Bisericii.

În afară de preoția sacramentală, Sfântul Apostol Petru vorbește și despre o preoție obștească, universală „ Voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu ca să vestiți în lume bunătățile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată”(I Petru II,9)

Numind pe creștini „seminție aleasă, preoție împărătească și neam sfânt”, Apostolul Petru vrea să spună că prerogativele vechiului Israel au trecut asupra creștinilor, asupra Noului Israel. Toți creștinii sunt numiți preoți în sensul larg al cuvântului, pentru că toți s-au împărtășit de harul sfințitor prin Sfintele Taine și toți sunt chemați să slujescă Domnului și să-I aduca jertfe.

Templul lor este însuși duhul lor, este un templu duhovnicesc „Sau nu știți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care îl aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri?”(I Cor.VI,19), iar jertfele sunt deasemeni duhovnicești: slăvirea lui Dumnezeu prin cuvânt și faptă, rugăciunea pentru sine și pentru semenii, smerenia, curăția inimii, iubirea, blândețea, sfatul bun, ajutorarea.

Al patrulea capitol: Preoția obștească în Noul Testament=Noul Israel unde am evidențiat temeiurile doctrinare și dogmatice ale preoției obștești și lucrarea preoției obștești în societatea contemporană.

Încorporarea omului în Hristos, începută prin lucrarea botezului și adâncită și întărită prin Taina Mirungerii, se realizează deplin prin Sfânta Euharistie. Dacă mirungerea dă puterea dezvoltării vieții celei noi în Hristos primită prin botez,

prin Euharistie se desăvârșeste această viață ca unire deplină cu Hristos și cu Biserica.

Membrii Bisericii sunt marea masă a credincioșilor împreună cu episcopii, preoții și diaconii ca iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu, episcopul deținând un rol cu totul deosebit în comunitatea Bisericii. Episcopul și preoții sunt în Biserică și pentru Biserică, cu rostul precis de a predica cuvântul lui Dumnezeu, a sfinți și a conduce pe credincioși pe calea mântuirii.

Creștinii sunt „preoție împărătească” și în această calitate ei fac parte din Trupul lui Hristos, participă la rugăciunea Bisericii, la aducerea jertfei euharistice, aceasta, însă nu singuri, ci împreună cu preotul sau episcopul care este punctul lor de convergență. Ca mădulare ale Bisericii, nimeni, adică nici un credincios nu este lipsit de darurile Duhului Sfânt în vederea creșterii în Hristos și a Bisericii întregi.

Preoția împărătească de fapt nu este decât starea de creștin. În virtutea preoției obștești credincioșii pot participa la preoția lui Hristos, pot colabora cu preoția ierarhica în toate laturile ei de activitate, și pot aduce jertfe spirituale.

Dar preoția obștească nu se poate exercita valabil decât în dependență de preoția ierarhică și în ascultare de Biserica. Întrucât nici jertfele spirituale sau materiale nu sunt bine primite de Dumnezeu decât dacă sunt aduse prin preoția specială sau în unire cu ea prin Hristos, „Și voi înșivă, ca pietre vii, zidiți-vă drept casă duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, bineplăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos”(I Petru II,5). Astfel, în lumina adevărului dogmatic, preoția împărătească este unul din pilonii Bisericii, o existență care dă vigoare acestui organism, înfrumusețând plioma Bisericii.

Al cincilea capitol: Lucrarea Preoției în structura sacramentală a Bisericii unde am scos în evidență necesitatea, specificul și lucrarea preoției sacramentale cât și a celei obștești la zidirea trupului lui Hristos precum și atitudinea bisericii împotriva unor fenomene ale societății contemporane(secularizarea și criza ecologică) prin perspectiva preoției sacramentale și a celei obștești. Deasemenea, prin instituirea ei divină și prin lucrare, Preoția sacramentală ține de ființa Bisericii și o exprimă. Biserica alcătuiește o singură comunitate duhovnicească, după modelul indisolubilei legături dintre Persoanele Sfintei Treimi, ca prelungire peste veacuri a Trupului Tainic al lui Hristos, în care se repetă necontenit jertfa nesângeroasă a Fiului lui Dumnezeu. Biserica este păstrătoarea harului preoției lui Hristos; ea radiază slava Lui asupra preoției ierarhice și a celei de obște a

credincioșilor, care se întâlnesc și conlucrează sub conducerea Sa, pentru viața veșnică.

Al șaselea capitol: Precizări referitoare la concepția catolică și protestantă despre preoție unde am evidențiat că celelalte două mari confesiuni creștine tratează problema raportului dintre cele două preoții, cea sacramentală și cea obștească(generală), într-o manieră extremistă, reducând fie preoția laicilor la cea a ierarhiei de succesiune, cum fac catolicii, fie pe aceea de hirotonie la preoția generală a comunității, cum fac protestanții. Teologia ortodoxă nu poate admite asemenea consecințe, căci viața ei liturgică și canonică se bazează pe un echilibru clar și pe o conlucrare a celor două preoții.

Mișcarea protestantă a afirmat că nu este necesară preoția sacramentală și că toți creștinii sunt preoți; că exista doar preoția universală. Cuvintele Sfântului Apostol Petru „voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu”(I Petru II,9) au fost considerate suficiente pentru a justifica această părere.

Sfântul Apostol Petru citează însă un verset din Vechiul Testament prin care arată că locul vechilor evrei, socotiți popor al lui Dumnezeu, a fost preluat de creștini. Creștinii sunt, la rândul lor ,seminție aleasă, adică popor ales dintre popoarele păgâne și dintre iudei prin dragostea lui Hristos spre a deveni fii adoptivi ai lui Dumnezeu

Pe de altă parte, preoților, Sfântul Apostol Petru, în aceeași epistola, le spune:„Pe preoții cei dintre voi, îi rog, ca unul ce sunt împreună preot și martor al patimilor lui Hristos și partaș al slavei celei ce va să se descopere: Păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră”(I Petru V,1-2). De aici, se vede clar ca Apostolul Petru nu-i considera pe toți creștinii preoți, în sens sacramental, chiar dacă toți erau în sens împărătesc, și făcea o distincție clară între preot(păstor) și turma.

Toți credincioșii creștini, atât preoția sacramentală cât și preoția obștească trebuie să-și aducă contribuția „la desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea Trupului lui Hristos.

Preoția creștină prelungește în istorie preoția lui Iisus Hristos cea după rânduiala lui Melchisedec, făcându-i pe oameni să guste „ cuvântul cel bun al lui

Dumnezeu și puterile veacului viitor”(Evr. VI, 5). Ea nu aduce jertfe lui Dumnezeu pe altare de piatră, cum făceau Aaron și urmașii săi, ci coboară de la Dumnezeu, din împărăția păcii, Noul Salem, pâinea vieții veșnice și vinul cel nou al ospățului de nuntă. Canaanul istoric nu era decât umbra noului Canaan, a noului Ierusalim. Preoția legii vechi n-a făcut decât să întrețină vie așteptarea, flacăra vie a credinței avraamice, ferită de ispitele idolatriei. Adevărata preoție veșnică a fost prefigurată de Melchisedec, de cei trimiși de Moise să anunțe poporului bogățiile pământului făgăduinței de care tocmai se apropiaseră, de toți proorocii legii vechi. Abia Hristos însă a deschis cu adevărat poarta Împărăției cerurilor, revărsând peste lume, puterile veacului viitor, pâinea și vinul ospățului de nuntă, odihna cea adevărată și fără de sfârșit a Noului Salem..

Taina a Bisericii, Preoția aparține constitutiv și originar Tainei lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, „Taina cea nouă” izvor și putere a vieții și lucrării teandrice a Bisericii și a creștinului.

Trebuind a se jertfi penru ca „lumea viața sa aiba...”(I Ioan X,10) și „har peste har”(Ioan I,10), „ căci precum Tatăl are viață în Sine, așa i-a dat și Fiului să aibă viața în Sine”(Ioan V,26), Fiul lui Dumnezeu întrupat S-a făcut preotul propriei Sale jertfe, realizate în trupul Său și ne-a mântuit prin întrupare, jertfa de pe cruce și prin învierea Sa.

Mântuitorul Hristos este Însuși Arhiereul ceresc, trimis de Dumnezeu, preotul veșnic, care s-a făcut înaintemergătorul preoției noastre. Preoția lui este netrecătoare, veșnică. Având ca scop mântuirea și sfințirea neamului omenesc prin jertfa Sa pe cruce, Iisus Hristos n-a lăsat aceasta dumnezeiască lucrare la latitudinea fiecăruia, ci a întemeiat încă de pe pământ, o instituție preoțească văzută, care să continue preoția Lui veșnică, în persoana Sfinților Apostoli și a urmașilor lor direcți pana la sfarsitul veacurilor (Ioan XX,21-23)

Mântuitorul Hristos instituie Preoția sacramentală pentru Biserică în prima zi a învierii(Ioan XX,21-23) și astfel Sfanta Biserica este „zidita pe temelia Sfinților Apostoli”(Efeseni II,20), ca „stalp și temelie a adevărului”(I Tim III,15)

Trimițându-i la propovăduirea Evangheliei Sale și la săvârșirea Tainelor, Mântuitorul i-a asigurat pe Apostoli și urmașii lor, episcopi, preoți și diaconi că ei sunt organe văzute prin care El Însuși comunică învățătura Sa și harul Sau în Sfintele Taine, că El Însuși este Arhiereul, Învățătorul și Păstorul din ei. De aceea, succesiunea apostolică apare în plenitudinea ei ca o mărturie integrală a

Evangeliei și vieții în Hristos, a Preoției „Arhiereului cel vesnic”(Evrei XIX,14) transmisă prin Apostoli către urmașii lor cu puterea Sfântului Duh, pentru sfințirea credincioșilor și creșterea lor în Hristos.

Preoția creștină prelungește în istorie preoția lui Iisus Hristos cea după rânduiala lui Melchisedec, făcându-i pe oameni să guste „cuvântul cel bun al lui Dumnezeu și puterile veacului viitor”(Evr. VI, 5). Ea nu aduce jertfe lui Dumnezeu pe altare de piatră, cum făceau Aaron și urmașii săi, ci coboară de la Dumnezeu, din împărăția păcii, Noul Salem, pâinea vieții veșnice și vinul cel nou al ospățului de nuntă. Canaanul istoric nu era decât umbra noului Canaan, a noului Ierusalim. Preoția legii vechi n-a făcut decât să întrețină vie așteptarea, flacăra vie a credinței avraamice

Puterea, harul special al Preoției își are deci izvorul direct în jertfa și învierea Mântuitorului pentru ca Duhul Sfânt pe care l-au primit Apostolii în prima zi a învierii li s-a insuflat lor din starea pascală a trupului jertfit și înviat al Mântuitorului Hristos, prin care s-a dat viață Bisericii.

Astfel, prin instituirea ei divină, Preoția ține de ființa Bisericii; ea este implicată în constituția teandrică a Bisericii, pentru ca în Taina originală, Hristos, este atrasă Biserica, ca trup al lui Hristos, care intră în istorie la Cincizecime ca o comunitate teandrică și fiind teandrică este o comunitate sacramentală sobornicească cu iconomii ai Tainelor lui Dumnezeu(I Cor IV,1) așezați de Hristos Însuși prin Duhul Său în ea(Fapte XX,28) pentru că, așa cum spune Sfântul Apostol Pavel: „nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum și Aaron”(Evrei V,4)

În Noul Testament preoția sacramentală este bine determinată și precizată până în cele mai mici amănunte prin scoaterea în evidență a celor trei trepte ierarhice: episcop, preot și diacon, ca încheieturi și legături prin care trupul se leagă de Capul sau și prin care se revărsă seva energiilor necreate dumnezeiești, în toate măduarele sale spre creșterea Trupului Bisericii.

Fără Preoția specială a Bisericii nu ne putem explica fructificarea jertfei lui Hristos în preoția generală, obștească a credincioșilor care se fac părtași la roadele acestei Jertfe prin preoți „ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu”(I Cor IV,1)

Credincioșii participă în calitate de creștini, ca mădule ale trupului lui Hristos (Rom. XX,4-6) la viața harică a Bisericii împărtășindu-se din Tainele

Bisericii, participă la săvârșirea jertfei lui Hristos în Euharistie dar nu singuri ci având în față pe episcop sau preotul liturghisitor. Și la fel, preotul nu slujește singur ci împreună cu credincioșii. Taina Preoției este prin excelență Taină comunității și a slujirii credincioșilor.

Slujirea preoției universale se întemeiază pe Iisus Hristos, pe Sfânta Treime ca formă desăvârșită de comuniune, pe responsabilitatea ce decurge din calitatea fiecăruia de membru al Bisericii, dar și pe slujirea preoției sacramentale, ca forme de participare specială la Preoția lui Hristos. Aceasta, în contextul comuniunii iubitoare pe care o trăiește, împreună cu preoția universală în Biserica, garantează prin ierarhia bisericească de succesiune apostolică unitatea Trupului lui Hristos.

Toți credincioșii creștini, îmbrăcați cu demnitatea preoției împărătești, trebuie să-și aducă contribuția,, la desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea Trupului lui Hristos, până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos. ”(Efeseni IV,5)

Împotriva protestantismului trebuie arătat că preoția este o Taină instituită de Mântuitorul Însuși și transmisă de Sfinții Apostoli.

După Înălțarea Domnului la cer , Sfinții Apostoli mijcesc și altora Harul, adică puterea pe care au primit-o de la Mântuitorul iar această mijlocire o fac printr-un anumit ritual și anume prin punerea mâinilor..

Pe lângă preoția universală a credincioșilor există în Biserică și o preoție specială care nu este dată tuturor creștinilor. Chiar Apostolul Petru, care vorbește de preoția generală a tuturor creștinilor (I Petru II, 9), vorbește de presbiteri cărora le este dată în seamă spre păstorie toată turma(I Petru V, 1-2).

Numai întrucât sunt deosebiți de păgâni prin harul Botezului, întrucât sunt un neam ales și sfânt, creștinii se pot numi toți o preoție, așa cum poporul evreu era în Vechiul Testament un popor ales, ceea ce nu anula o preoție deosebită. Harul acesta special, neavându-l poporul, nu-l poate nici da. Numai Apostolii au avut plenitudinea darurilor ordinare în Biserică prin coborârea Duhului Sfânt peste ei la Cinzecime și ei l-au dat anumitor persoane, episcopilor, ca urmași ai lor. Iar aceștia au dat din ele preoților și diaconilor, ca ajutători ai lor.

Alegerea și voința omenească nu pot singure, să înlocuiască actul divin al punerii mâinilor, pe care-l săvârșea de exemplu Sfântul Apostol Pavel și după el

Timotei(I Tim. V, 22 și Tit. I, 5), și nu poporul. Și funcționarul ales de comunitate nu devine ierarhic prin faptul acestei alegeri, el nu-și însușește puterea ierarhică, nu devine harismatic.

Numai episcopul și preotul pot săvârși tainele, de la început existând conștiința ca mireanul nu poate săvârși tainele (în afară de Botez), Actul Hirotoniei are caracter supranatural fiindcă împărtășește un har special care permite preotului să săvârșească Sfintele Taine. De aceea, ierarhia poartă în ea însăși această putere misterioasă, supraomenească și supranaturală de a săvârși tainele, care împiedică orice confuzie a ei cu preoția obștească.

Rolul preotului nu este cel de a se prevala de Taina Preoției ca să domine pe credincioși, așa cum se întâmplă în catolicism care a transformat Biserica în instituție de putere și dominație universală, dar nici credincioșii nu au menirea să se prevaleze de sacerdoțiul lor comun pentru a dezbrăca pe preot de veșmintele lui sacramentale ca să-l poată domina după bunul lor plac. *În ambele cazuri este vorba despre transformarea Bisericii într-o arenă a luptei dintre cler și credincioși, uitându-se de scopul esențial și primordial al preoției, înălțarea duhovnicească a omului către Dumnezeu, îndumnezeirea omului.*

O preoție exclusiv laică, împărătească, cum vor protestanții, conduce la consecința unei Bisericii invizibile, dezorganizate, pulverizate în tot felul de comunități care mai de care mai exotice și mai lipsite de substanță. Pe de altă parte, o preoție exclusiv sacramentală, cum o afirmă catolicismul, conduce la consecința unei Biserici profund instituționalizate, în care totul depinde de ierarhie. Dacă a existat o cauză mai profundă a apariției Reformei, a Iluminismului, a laicizării și secularizării societății occidentale, aceasta a fost cu siguranță aceea a preeminenței totale a ierarhiei asupra poporului lui Dumnezeu, cu consecința demobilizării interesului acestuia pentru problematica creștină

Toți credincioșii creștini, atât preoția sacramentală cât și preoția obștească trebuie să-și aducă contribuția „la desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea Trupului lui Hristos, până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos”(Efeseni IV,12-13).

BIBLIOGRAFIE

I. Ediții ale Sfintei Scripturi

BIBLIA sau Sfânta Scriptură, tipărită cu aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, Ed. IBMBOR, București, 2010.

II Comentarii biblice

CORNITESCU, Pr. Prof. Dr., Emilian, POPESCU Pr. Asist. Univ. Drd. Nicolae, *Vechiul Testament* și actualitatea lui, Ed. Europolis, Constanța, 2008, 314 p.

PETRESCU, Arhiepiscop Dr. TEODOSIE, Teza de Doctorat: Cartea Psalmilor și importanța ei în viața pastoral-misionara a Bisericii, „Ovidius” University Press, Constanța, 2001

TOFANA, Pr. Conf. Dr., Stelian, Iisus Hristos Arhiereu veșnic (După Epistola către Evrei), Ediția a II-a, revizuită și îmbunătățită, Ed. Presa Universitară Clujană, Cluj- Napoca, 2000, p.556

III. Introduceri și lucrări de Teologie Biblică

TOFANA, Pr.Prof.Dr.,Stelian, Introducere în Studiul Noului Testament, vol.I, Text și Canon. Epoca Noului Testament, Presa Universitară Clujeană, Cluj- Napoca, 1997, 350 p.; și ediția a 2-a, revizuită și îmbunătățită, 2000, 434 p.

IV. Cărți de Teologie

CITIRIGA, Pr. Dr. Vasile, Preoția credincioșilor în Biserică și în societate, Ed. Academprint, Târgu Mureș, 2000

MIHALȚAN, Î. P. S. Ioan, Preoția Mântuitorului Hristos și Preoția bisericească ,Teză de doctorat, Editura Episcopiei Oradea, 1993

MIRCEA, Pr. , Ioan, I Petru, Introducere și comentariu, Teză de doctorat, Buc. ,1973

RADU, Pr. Lect., Dumitru, Îndrumări misionare, Ed.I.B.M.B.O.R., București, 1986.

STĂNILOAE, Pr. Prof. Dr., Dumitru, Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. I, II, III, , Ed. I.B.M.B.O.R. , 1978

STOICA, Pr. Lect., Ion, Preoția în lumina teologiei catolice, protestante și ortodoxe,teză de doctorat, București, 2003.

VII. Studii și articole

- BRIA,, Pr.Prof.Ion, Preoție și Biserica, în Ortodoxia, nr.4, 1972
- BRANISTE, Pr. Prof. Dr. Ene, Deosebiri interconfesionale cu privire la Taina Hirotoniei, în O.,nr. 4, 1959
- IDEM, Preoție și chipul preotului după Sfânta Scriptură în B.O.R. , nr.5-6, 1965
- .CIUDIN, Pr. Prof. Nicolae, Temeiurile biblice și patristice ale ierarhiei bisericești în S.T., nr.3-4,1950
- COMAN, Pr. Prof. Dr. G. Ioan, Sensul Preoției la Sfinții Părinți, în S. T., nr. 9-10, 1949
- IDEM, Unitatea Bisericii, în O. , nr.2-3, 1954
- CORNÎTESCU, Drd. Emil, Profețiile Vechiului Testament despre Preoție, în S. T., 78/ 1967, pp. 482-491
- DEHELEANU, Pr. P. , Preoția ortodoxă, în B.O.R. , nr.3-5, 1973
- DRĂGULIN, Pr. Gh.I., Chipul preotului ortodox contemporan, în O, nr.3, 1973
- GALERIU, Pr. Constantin, Preoția, Taină și slujire în viața Bisericii, în O, nr. 4, 1982
- Găină, D.I., Sfinții Apostoli și episcopii în S.T., nr 9-10, 1962
- MANOLACHE, Drd. A, Sfânta Taină a Hirotoniei, în Gl. Bis. , nr. 3-5, 1981
- MOLDOVAN, Pr. Conf. Ilie, Semnificația și responsabilitatea slujirii preoțești după Sfântul Apostol Pavel, în O, nr.2, 1972
- MIHOC, Pr. Vasile, Preoția după *Noul Testament* , în „M.M.S.”, nr. 5-6, 1974
- IDEM, Preoția sacramentală, în M. A., nr. 1-2, 1983
- IDEM, Preoția generală și slujirea credincioșilor în lume, în M.A., nr. 4, 1986
- MIRCEA, Pr., Ioan, Preoția harică și preoția obștească , în „O.”,An XXXI(1979), nr. 2
- IDEM Taina Botezului, în „O.”, An XXXI, 1979, nr.3-4, pp.461-476
- IDEM, Preoția împărătească sau duhovnicească, în S.T. ,nr. 7-8. 1971

OANCEA, Drd. Pr. , Constantin, I Petru II, 9 (Studiu exegetic-dogmatic), în O, nr. 4, 1988

POPESCU, Pr. Prof., Dumitru, Sfânta Taină a Preoției – ierarhia sacramentală după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Preoția obștească, în „O”, Anul XL, nr.1, ian.-mart., 1989, București, (pp.7-13)

POPESCU, Prof. M. Teodor M. , Cler și popor în primele trei secole, în S.T., nr. 9-10, 1949

IDEM, Sfințenia și răspunderile preoției, în „S.T.”, IV(1952), nr. 3-4

POPESCU, Diac. Prof., Vintilă, Învățătura diferitelor Biserici creștine despre preoție, (trad), în „G.B.”, Anul XX, 1961, nr. 5-6, pp.428-435.

POP, Pr., Vasile, Sfintele Taine: temeiuri scripturistice, „G.B.”, Anul XXXIV, nr.1-2, 1975, București, pp.41-48.

RADU, Pr.Lector, Dumitru, Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema intercomuniunii, în „O.”, Anul XXX (1978), nr. 1-2

IDEM, Aspectul comunitar sobornicesc al mântuirii, în O. ,nr.1, 1974

IDEM, Biserica în viziune ortodoxa și concepțiile sectare, în S.T., nr.3-4, 1997

IDEM, Sfintele Taine în viața Bisericii, în S.T. , nr. 3-4, 1981

IDEM, Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema intercomuniunii, în O, nr. 1-2, 1978

STANILOAE, Pr. Prof. Dr. Dumitru, Sfintele Taine și ierurgiile bisericești în „O”. , Anul XXXVII, nr.3, 1985, București, pp.450-455. 40

IDEM, Creația ca dar și Sfintele Taine ale Bisericii, în O, nr.1, 1976

IDEM, Din aspectul sacramental al Bisericii, în S.T., nr. 9-10, 1996

IDEM, Legătura dintre Euharistie și iubirea creștină, preoția slujitoare și subiectivă generală, în S.T. , nr.1-2, 1965

IDEM, Iisus Hristos, Arhiepiscop în veac, în O., nr. 2, 1979

IDEM, Temeiuri teologice ale ierarhiei și sinodalității, în S.T., nr 3-4, 1970

SAVA, Diac. Drd., Gheorghe, Preoția lui Hristos – Izvorul și puterea preoției sacramentale, în „S.T.”, XLI (1989), nr. 5-6

SLEVOACA, Pr. Prof. Dr. Ștefan, Preoția de hirotonie și preoția credincioșilor în „O” , nr. 2, 1979

TODORAN, Pr. Prof. Isidor, Noi orientări teologice în protestantism, ierarhia bisericească, în O. , nr.5-6, 1967

